

Reformationsjubilæet 2017

af teologisk stiftskonsulent Henning Kjær Thomsen

Den 31. oktober, 1517 slog Martin Luther sine 95 teser mod kirkens afladshandel op på døren til Slotskirken i Wittenberg. Det var almindelig praksis, hvis man ville »disputere« et emne akademisk, og Luther var foruden munk i byen også professor ved dens universitet.

Opmærksomheden kom dog til at række langt ud over de lærdes cirkler. For tesaerne blev offentliggjort ved hjælp af den nye bogtrykkekunst og var snart på alle orienteredes læber.

De blev på denne måde optakten til det nybrud i synet på Gud, verden og mennesket, der langsomt men sikkert forvandlede den europæiske historie og siden er blevet kaldt reformationen.

31. oktober 2017 er 500-året for denne begivenhed og fejres utallige steder i den europæiske verden som jubilæet for dens grundlag.

Viborg Stift er ingen undtagelse. Et overordnet udvalg og flere arbejdsgrupper er kommet frem til følgende 8 indsatser i den anledning:

De 8 tiltag i Viborg Stift

1: »Luther – hvem var han; hvad ville han?«

Undervisningsaftner for menighedsrådsmedlemmer i stiftet.

Tre aftner i sammenhæng – fire steder i stiftet (Plexus i Idom; Herning HF og VUC; Salling Hallerne i Roslev og Viborg) hvor alle menighedsrødder indbydes til en introduktion til Luther og reformationens univers.

1. aften: Luther - hvem var han - baggrund og historie.
2. aften: Spisning og filmen »Luther« af Eric Till (2003).
3. aften: Reformationens teologi og dens følger.

På alle 4 x 3 møder deltager biskoppen og den teologiske stiftskonsulent.

2: Reformationsgudstjenester i 2015, 2016 og 2017

Hvert år den 31. oktober på datoen for Luthers teseopslag.

Følgende tre steder er fastlagt:

2015: Lemvig Kirke (og gymnasium) - 2016: Herning Kirke - 2017: Viborg Domkirke

I 2017 vil gudstjenesten blive efterfulgt af en træplantning på Nytorv. En reformations-eg i byen som en parallel til det af stiftet adopterede træ i Lutherhaven, Wittenberg.

3: Studietur til Luther-stederne i Tyskland den 23.- 27. maj 2016

Haakon Brandt har i samarbejde med sognepræst Torkil Jensen til Viborg Stift lavet en færdig rejse til lutherstederne: »I Luthers fodspor«. Prisen bliver 4.425 kr. og der er plads til 48.

Blandt stederne kan nævnes Wittenberg; Torgau; Eisleben; Erfurt; Eisenach og Wartburg.

Alle deltagere vil blive inviteret til en introduktions- hhv. afslutningsaften på Stiftet, hvor biskop og den teologiske stiftskonsulent vil være de ansvarlige. Folder kan rekvireres ved henvendelse til stiftet.

4: Reformationsuniversitetet

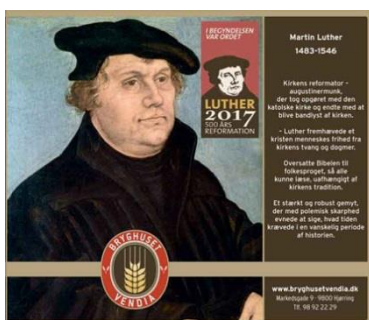
På snapstinget i Viborg i 2016 og 2017 gennemføres hvert år 3 foredrag som fyraftensmøder med gode talere, efterfølgende aktiviteter og evt. spisning.

I 2016 vil rækken koncentrere sig om middelalderen som udgangspunkt og horisont for reformationen. Hvad tænkte man om familie, samfund, ret, arbejde etc.

I 2017 vil den røde tråd blive konsekvenserne af reformationen – for dagligdagen, sekulariseringen, den opkommende moderne tid osv.

Ledetråd har været konklusionen fra Heinz Schillings store bog »Martin Luther. Rebel i en opbrudstid« (2014) s. 602: »Luther ændrede religionens flossede verdsliggørelse til at den nu fik en grundlæggende tilstedeværelse i verden«.

Der arbejdes på, at nogle af disse foredrag efter juni måned også kan rekvireres andre steder i stiftet.

5: Reformationsøl

Ålborg har haft succes med deres tre øl: »Luther«, »Katharina«, »Melanchthon«. Der er solgt mere end 250.000 liter. Ribe Bryghus kommer også med en reformationsøl til foråret.

Viborg Stift vil lave en pakke med »Luther«, »Hans« (Tausen) og »Dorothea«?

Lanceringen bliver i bispegårdens kælder.

6: Rethink/ Reformation/Renæssance/ Rock

Projekt, udviklet i Viborg – men til opførelse rundt i hele Danmark. Der er søgt om midler hos den nationale reformationsbestyrelse.

En række rytmiske koncerter over:

- reformationens danske og tyske salmer samt
- verdslig nordeuropæisk renæssancemusik

Koncertrækken udgør en krydsning af fortid og nutid, hvilket også afspejles i valget af instrumenter. Her blandes renæssancens fløjte, drejelire, sækkepipe, bombarder, skalmeje, lut o.a. med nutidens trommer, bas, guitar, keyboard og electronica.

Målet er et antal opførelser i et varieret format:

- 1) fuld koncertversion på egnesscener (i samarbejde med kommuner)
- 2) mindre version til brug i kirker (også med salmetekster)
- 3) mere undervisningsprægede arrangementer (konfirmander og skoler/gymnasier)

Ankermænd er Eskild Dohn (professionel musiker gennem mere end 25 år) og Henrich Munch (musiker og producer fra bl. a. »Sorten Muld«).

7: Udstillingen: »Liv efter Luther

Den evangeliske præstegårds kulturhistorie« kommer i juli 2017 til Viborg. Udstillingen stammer oprindeligt fra Berlin, hvor den har været særdeles velbesøgt og er blevet rost i høje toner.

Forhenværende rektor, Eberhard Harbsmeier, har fået til opgave at stå for den danske version og vil også holde åbningsforedraget.

Omfanget er 20 store plancher.

8: Viborg som Danmarks reformationsby

Viborg er den eneste dansk by, som sammen med 67 andre i Europa er blevet valgt til at være en del af »Den Europæiske Stationsvej«. Et projekt, der er udviklet af den tyske, evangeliske kirke. Med fokus på »byen« som reformationshistoriens vigtigste sted.

Ved at vælge så mange af slagsen – fra Dublin i vest til Turku i nord, over Riga i øst

og til Rom i syd – vil man markere, både at den livsforståelse, der blev reformationens kendetegn, rækker ud over alle nationale og kulturelle selvtilstrækkeligheder, og at den spiller en rolle i dag. Midt i de uenigheder og udfordringer, Europa konfronteres med her og nu.

Den Europæiske Stationsvej strækker sig over 1½ år. Den består af følgende fire faste elementer:

- a) indsamling af lokale reformationsfortællinger.
- b) et portprojekt, som endnu ikke er færdigudviklet, men som vil fremhæve udgangen af det gamle og indgangen i det nye.
- c) besøg af en såkaldt »historie-mobil« fra Tyskland i 3 dage. I Viborg bliver det fra den 28. februar til den 2. marts 2017. En lastbil eller rettere: en »truck«, der på stedet foldes ud som et rum og en globus. I sig selv en IT-station på rejsen – med alle de lokale fortællinger og muligheden for interaktivt at fortsætte dem.

d) på den midterste dag - en stor foranstaltning med borgerbespisning og program fra morgen til aften. Optræden, fortællinger, musik etc. I Viborg er der tale om den 1. marts 2017, hvor området omkring Domkirken forvandles til en festivalplads med telte, truck og tre scener i kirkerummet.

På åbningsmødet den 13. november 2015 i Passionskirken i Berlin fremlagde generalsekretær J. Schilling derudover tre indholdsmæssige fællesnævner for samtlige stationer på vejen:

For det første er de alle udtryk for en markant regional reformationshistorie, som grund eller rod til byens nuværende skikkelse. I Viborgs tilfælde er det Hans Tausens ophold 1525 – 1529, der påkalder sig opmærksomhed. Udadtil kulminerede det som bekendt med nedrivningen af 14 kirker og anvendelsen af materialerne fra dem til almindelig byggeri i byen.

For det andet repræsenterer de en prægnant reformatorisk virkningshistorie. I Viborg, som i Danmark generelt, bliver det folkekirkemodellen, andre betragter som noget særligt.

For det tredje kan de endelig blive eksponenter for en formulering af både nutidige og fremtidige livshistorier: Hvad betyder det at leve som menneske på et kristent kulturgrundlag – ikke dengang og der, men i dag og her.

Disse »reformationshistorier« kan lokalt udfoldes i rammer, som kun fantasien begrænser:

- en fortællefestival
- en poetry- eller prædikenslam
- skole- og gymnasieklassers opgaver
- børnehavers tegninger
- pensionisters erindringer
- fagpersoners beretninger
- og helt almindelige borgeres livsfortællinger »Hvad er vigtigt i mit liv?«.
- »Hvem gav mig inspiration og livsmod?«. »Hvilke forhold var afgørende?«.

I Viborg er det den 1. marts 2017, der er udset til at favne mangfoldigheden: Unges performances, professionelle fortællere og musikere, skuespillere og viborgenserne selv.

I det hele taget er det magtpåliggende, at overalt i stiftets udstrækning. Den er ikke og må ikke blive en begivenhed alene for bestemte grupper i bestemte byer, men skal netop være for »hele folket«.

Såvel reformationsudvalget som stiftets medarbejdere og dets stiftsudvalg vil sætte

alle kræfter ind på dette i den kommende tid.

Den, der kender sine egne rødder, kender sig selv bedre. Og er også i stand til bedre at forstå andre.